

دو هفته‌نامه اجتماع، سیاست، فرهنگ - صنفی، ادبی

شماره ۲۵ / آذر ۹۷

صفحه‌ی ۲

در آغوش اربعین

اندر احوالات یک مدیر مسئول

سخن سردبیر

می‌خواستم راجع به مصائب مستقل بودن به معنای دقیق آن، افزایش قیمت کاغذ، عدم حمایت دانشگاه، دشنام شنیدن از کسانی که علیه منافع‌شان حرف می‌زنی، برچسب خوردن و هزار سنگ دیگر حرف بزنم، اما حرف زدن راجع به خود خود شما را ارجح دانستم.

می‌خواهم کمی حرف کلیشه‌ای و تکراری بزنم. اگر شما طرفدار یک جریان فکری هستید که به نظرتان مظلوم است، چرا کاری نمی‌کنید؟ شمای فمینیست چرا در ایران دخت نمی‌نویسید؟ شمای اصلاح‌طلب چرا در سلام نمی‌نویسید و انجمن اسلامی نواندیش دانشکده‌تان را تکانی نمی‌دهید؟ شمای انقلابی سنتی دغدغه‌مند، چرا در بسیج فعال نیستید؟ چرا در نشریات متعدد این سازمان نمی‌نویسید؟ چرا در انجمن اسلامی مستقل دیده نمی‌شوید و نام‌تان در مکتب نیست؟

حرف آخر همین باشد. اگر سال‌ها بعد در خانه نشسته بودید و از اخبار شبانگاهی نام یکی از دوستان دوره دانشگاهتان را شنیدید که مثلاً اختراعی ثبت کرده یا منصبی مهم به دست آورده است نه حق دارید ناراحت نشوید و نه حق دارید بد و بیراه به او بگویید. او سال‌ها قبل وقتی که شما یک دانشجوی ساده بودید در حال تلاش بوده است و امروز (یعنی سال‌ها بعد) مزد زحماتش را می‌گیرد. امروز زمان شروع کردن است.

این قسمت: هر کاری دوست دارید انجام دهید

سلام. قسمت شد در این شماره با شما چند کلامی هم سخن شوم. و اگر سردبیر محترم اجازه بدهند این گفت و گو در این شماره خاتمه نمی‌یابد.

حتما این مثال را شنیده اید که «قطار تا زمانی که ساکن است، سنگی نمی‌خورد. و به محض شروع حرکت، سیل سنگ‌پرانی کودکان می‌شود.» تا زمانی که یک سیب‌زمینی، بپخشید! تا زمانی که یک دانشجوی ساکت، آرام و بی‌تحرك هستید، مطمئن باشید هیچکس با شما کاری ندارد. نه حالتان را می‌پرسند و نه اعتراضی می‌شنوید. بعد چند سال چند برکه کاغذ می‌زنند زیر بغلتان به اسم لیسانس و تمام!

سنگ‌های کودکانه و تشویق‌های هیجان‌انگیز از زمانی شروع می‌شود که شما تصمیم می‌گیرید یک کاری انجام دهید. راستش نوع کار آنچنان هم مهم نیست. مهم جسارت شروع کردن است. بعد از شروع کردن راه خودتان را خواهید یافت. هر کاری دوست دارید انجام دهید. جایی که شما ایستاده‌اید (یا شاید هم نشست‌اید) بهترین نقطه برای شروع و تمرین کردن است. نویسندگی، بازیگری، اجرا، کار اجرایی، ورزش، فعالیت‌های اجتماعی، ارتباط‌گیری با افراد مهم کشور و هر کار دیگری که دوست دارید را شروع کنید. اطمینان می‌دهم اگر از همین الان کاری که دوست دارید را شروع کنید، روزی با افرادی که الگوی شما هستند رقابت خواهید کرد. چه چیزی از این جذاب‌تر است؟

راستش قصد داشتم راجع به سختی و سنگ‌های کودکان با شما صحبت کنم.

در آغوش اربعین

زهرا زواری

کارشناسی علوم اجتماعی ۹۶

نقش رسانه‌ها و دولت در رونق این حماسه‌ی بزرگ چیست؟

نقش تاثیرگذار و به سزا. اگر تبلیغات نباشد، اگر بیان تصویری این شوق شکل نگیرد و اگر دولت با تمام امکانات خود، به صحنه نیاید، چنین جمعیتی شکل نمی‌گیرد. این تاثیرگذاری رسانه و قدرت در شکل‌گیری چنین پدیده‌ای اما تیغ دو دم است. از یک سو، رقم خوردن چنین پدیده‌ی مهمی را تسهیل می‌کند و آن را به لحاظ کمی رشد می‌دهد. اما آیا رسانه برای کیفیت بیشتر این سفر معنوی کاری می‌کند، آیا رسانه می‌تواند بدون هیجان‌سازی، مردم را شیفته‌ی این سفر نگاه دارد، ان‌شاء... که می‌تواند. اما حتما تبلیغات و امکانات بر وسعت این پدیده‌ی ارزشمند، تاثیرگذار است. حالا باید رسانه مواظب باشد که تهییج‌اش درست باشد و با دادن نشانی غلط در این مسیر عظیم انحراف کوچکی ایجاد نکند. چون انحراف کوچک اکنون می‌تواند ده‌ها سال بعد به یک شکاف معنوی بزرگ منجر شود. رسانه‌ها مهم‌اند، در جایی که مردم رفته‌اند تا از واقعیت رسانه‌ای بگریزند!

علت فراگیری و رونق پیاده‌روی اربعین چه بود؟

عوامل متعددی وجود دارد. مهم‌ترینش این است که آدم در اربعین با امکانات موجود، می‌تواند چند روزی از این زندگی ماشینی مفارق شود. خودش باشد و خودش و برود به سوی محبوبی که از او برتر و بهتر نیست. از طرفی مردم خیل عاشقان را می‌بینند که رهسپار محبوب‌اند و آن‌ها جامانده، پس دست می‌جنبانند و سختی مسیر را به تن می‌خرند و به راه می‌زنند. این یک همبستگی اجتماعی است. یک تاثیر دو سویه: جامعه بر فرد و فرد بر جامعه. اربعین و چرایی فراگیری آن در آغاز قرن بیست و یکم باید مورد مطالعه قرار گیرد. چون آدم‌هایی که در این مسیر می‌روند، از همه قشری هستند و اتفاقاً اختصاص به یک نوع نگرش یا یک دسته‌ی سیاسی خاص ندارند و همین گوناگونی حضاران و عام بودن مشتاقان است که این پدیده را متمایز می‌کند. در این فراگیری همانطور که گفتم عواملی مثل رسانه و حمایت حکومت نیز موثر است. اما به هر حال نیاز معنوی و جدایی انسان از زندگی تکنولوژیک و بی‌روح امروز به نظر مهم‌ترین دلیل فراگیری این اجتماع عظیم می‌تواند باشد.

آنچه را به عنوان تعاملات اجتماعی در اربعین به چشم می‌خورد، چگونه می‌توان تحلیل کرد؟

در اربعین علیرغم مشکلاتی که ممکن است وجود داشته باشد، تعاون و همزیستی مثال‌زدنی نیز وجود دارد. دوگانه‌ی عرب-ایرانی که خیلی‌ها به دنبال پررنگ کردن آن هستند، از بین می‌رود. همه به هم یاری می‌رسانند تا وصال محبوب میسر شود. این یعنی هدفی متعالی، حقیقی و والا همه را به تعاون با یکدیگر می‌کشاند. هدفی که در آن منفعت و سود عده‌ای بر عده‌ی دیگر وجود ندارد. هدفی که ثابت است و همه به حقانیت آن مشترکاً معتقدند. این هدف ثابت جامعه را منظم می‌کند. جامعه را برای نیل به آن مشترک می‌نماید و گفتگو را پدید می‌آورد و و امر اجتماعی را تنسيق می‌کند. هدف مشترک حقیقی و سالم می‌تواند همه‌ی مردم را فارق از سلايق و جهان‌بینی‌شان همراه و هم‌پا سازد و این درسی است که علمای علوم سیاسی باید از اربعین بگیرند.

پیامدهای راه‌پیمایی اربعین چیست؟

اربعین خب یک سری پیامد فردی برای افراد دارد که هر کس به اندازه وسعت خود از این رود پرمعنا برداشت می‌کند. یک پیامدهای اجتماعی دارد که تجلی مفهوم تعاون، همزیستی و تحمل مشقت برای هدفی والا و انسجامی اجتماعی (در صورت داشتن هدفی مشترک) است. و یک سری پیامدها قابل مطالعه برای روان‌شناسان اجتماعی و فلاسفه. فیلسوف باید ببیند که در عصر فراواقعیت، جهانی که تکنولوژی، فراواقعیت را به انسان حقه می‌کند، چه نیازی، آدم‌های زیادی را وارد یک جریان «واقعی» می‌کند. راه‌پیمایی اربعین یک فراواقعیت رسانه‌ای نیست. شما می‌روید و باید پیاده روی کنید تا به سرمنزل مقصود برسید. اینکه چطور از هر چهل نفر ایرانی یک نفر می‌رود، از فراواقعیت می‌گریزد تا واقعیت را چونان که هست لمس کند، اهمیت دارد. این دوری از واقعیت و حجاب‌های متعدد رسانه بر معنا، انسان را حریص امر واقعی می‌کند و چه واقعیتی برتر از محبوب معنوی انسان. این یک پدیده و منظر مهم فلسفی است که باید دیده شود. گرچه نمی‌توان از این گزاره‌ها به راحتی و به نحو استقرائی نتیجه‌های یک پاراگرافی و قابل تعمیم گرفت، اما تحلیل آن‌ها می‌تواند پرسش‌ها و گزاره‌های عمیق‌تری را پیش روی ما قرار دهد و نتایج نسبی بی‌شماری را برای تحلیل آینده در اختیارمان بگذارد.

این روزها شاهد رونق گرفتن شکل نه چندان جدیدی از آیین‌های تاریخی-مذهبی در باب قیام عاشورا هستیم. راه‌پیمایی اربعین یکی از اجتماعات بزرگ جهان اسلام است که با داشتن جمعیتی چند برابر زائران بیتا... الحرام در زمره بزرگترین افتخارات جهان اسلام قرار می‌گیرد. در این میان با به وجود آمدن این ظرفیت بدیع و عظیم در کنار سایر اندیشمندان که از دیدگاه‌های مختلف جامعه‌شناختی، سیاسی و دینی به بررسی ابعاد مختلف این راه‌پیمایی بزرگ پرداخته‌اند؛ این بار ما به سراغ یکی از اساتید فلسفه تهران، جناب آقای دکتر امیر رضا مافی رفتیم و با ایشان در باب این راه‌پیمایی بزرگ از دیدگاه فلسفی و اجتماعی گفت‌وگو کردیم.

متن زیر حاصل مصاحبه با ایشان می‌باشد، که در ادامه می‌خوانید.

جایگاه پیاده‌روی اربعین در میان آئین‌های مذهبی چگونه است؟

پیاده‌روی اربعین یک پیشینه‌ی تاریخی دارد و منابع روایی برای ذکر کرده‌اند و در ادوار مختلف، به اشکال گوناگون انجام شده است. آنچه امروز و در این سال‌ها اتفاق افتاد اما یک موج اجتماعی-آئینی بسیار مهم است. یعنی در یک نقطه، بخش زیادی از مردم بر انجام یک آئین معنوی اتفاق نظر دارند. این به لحاظ فلسفی و جامعه‌شناسی خیلی مهم است. ما عزاداری دهه‌ی اول محرم، سفره‌های احسان ماه مبارک رمضان، جشن‌های نیمه شعبان و... را به طرز توارثی در اختیار داریم. اما پیاده‌روی اربعین نمونه منحصر به فردی است که جامعه اکنون آن را بازسازی کرده و رشد داده است. اینکه جمعیت زیادی از مردم ما رهسپار یک سفر پر مشقت می‌شوند و همراه یکدیگرند. اگر دو میلیون نفر ایرانی به عراق سفر کرده باشند یعنی از هر چهل نفر ایرانی یک نفر به این مراسم رفته، منهدا کنید کودکان و سالخورده‌گانی که کمتر در این مسیر هستند. این یعنی بخش مهمی از جمعیت فعال کشور. چه عاملی سبب می‌شود؟

چه مغناطیسی این جمعیت را دور هم جمع می‌کند؟ اگر دلایل معنوی را کنار بگذاریم و پیاده‌روی اربعین را به عنوان یک پدیده در دنیای اسمارت‌فون‌ها و سوشال‌نتورک‌ها بررسی کنیم، دو ویژگی منحصر به فرد مشهود می‌شود. اول این که جامعه در عصر تکنولوژی، هر اندازه که بیشتر زندگی‌اش در اختیار شبکه قرار می‌گیرد، بیشتر به مناسک و آئین واقعی نیازمند می‌شود. هر چقدر لایک او را تحریک می‌کند، گریز از لایک او را به واقعیت صرف سوق می‌دهد. دوم این که انسان عصر تکنولوژی به دنبال تهذیب، مشقت و معنویت خاص است. او می‌خواهد از بمباران رسانه‌ای برای لحظه‌ای خارج شود و به جایی پناه ببرد که جز او و گام‌هایش برای نیل به یک مقصود والا هیچ واقعیتی وجود ندارد. در واقع سوژه عصر پست‌مدرن، دچار نیهیلیسمی است که آئین‌های معنوی می‌توانند بر آن مرهم بگذارند. البته که خود موج رسانه‌ای را برای ایجاد این شوق نباید فراموش کرد.

اربعین را چطور معنای کنید؟

اربعین معانی متعددی دارد. یک وجه سمبولیک آن، شکل گرفتن دریای بی‌کرانی از قطرات انسانی است که رو به سوی مقصدی حرکت می‌کنند و پیوستگی آن‌ها رودخانه وحدت‌گون عاشقانی را می‌سازد که برای دیدار معشوق متصل‌اند و با وصل به مقصود، دستشان به آسمان می‌رسد، گویی رودی از عرش جاری باشد بر زمین و این‌ها افسانه سیمرغ را به نحو عرفانی تداعی می‌کنند. وجه فلسفی آن که تکیه بر همین وجه عرفانی و سمبولیک دارد، تعیین موضوع وحدت در عین کثرت و کثرت در عین وحدت است. یعنی هر کدام از زائران خصائص و عوارض مشخص دارند و منفردا انسان‌اند با دنیا و جهان‌بینی خاص خودشان و این قبول مفهوم کثرت است. همین‌ها اما رو به سوی مقصدی مشخص، فارغ از طبقه‌ی اجتماعی یا جهان‌بینی‌شان در یک مسیر گام می‌زنند و وحدت را می‌آفرینند. شاید برخی بگویند این کل است که افراد اجزاء آن هستند. اما معتقدم که این یک کلی است که اجزاء آن از جزئیت خود خارج می‌شوند و در بساطت این دریا فانی می‌گردند. وجه دیگر اربعین هم اتفاق نظر و عمل یک جامعه در ظهور یک پدیده است. این که یک جامعه در شکل دادن یک پدیده متفق باشند و همه دست در دست هم دهند و بزرگترین اجتماع بشری را ایجاد کنند، بی‌آنکه مسئله‌ای جدی و سختی پدید آید، در قرن حاضر بسیار بعید و عجیب و حیرتانگیز است. این انسجام را شما در جنگ‌ها و بلایای طبیعی که چاره‌ای جز اتحاد نیست، می‌بینید. در حالی که در اربعین هم شوق است و شور. البته اربعین را می‌توان از مناظر گوناگون دید، معنا کرد و درس گرفت.

یک راه نجات

محمدرضا دهقان بنادکی

کارشناسی علوم سیاسی ۹۶

راهکار ایران برای مقابله با تحریم‌های آمریکا در حوزه نفت

اینکه تحریم‌های نفتی را دور بزنند، نفت را به اشخاص و اگذار کرد که البته آن اشخاص پول آن را به خزانه باز نگرداندند و دلیل این اتفاق فروش انحصاری نفت بود. اما اکنون فروش نفت کاملاً رقابتی و با استفاده از سامانه معاملاتی و بر اساس قواعدی مشخص است.

همچنین موافقان این طرح گفته‌اند برداشت وجه مربوط به خرید نفت و شیوه‌های بازگشت آن به صورت روشن و شفاف تعریف شده و بر این اساس باید گفت که نواقص گذشته برطرف شده است. به عنوان مثال، در یکی از قواعد گفته شده که برای جلوگیری از اشتباه‌های گذشته، «سطح حداقل محموله قابل خریداری» کاهش یافته و ۳۵ هزار بشکه تعیین شده است. این در حالی است که قبلاً حداقل محموله خریداری شده ۵۰۰ هزار بشکه بود و این به خودی خود تا حدی امکان انحصارگری را در عرصه خرید نفت فراهم می‌کرد.

مسئله دیگر، نحوه پرداخت پول این محموله‌هاست. سید حمید حسینی، سخنگوی اتحادیه صادرکنندگان نفت، گاز و پتروشیمی در گفت‌وگو با باشگاه خبرنگاران جوان گفته که خریداران، ۱۰ درصد از ارزش قرارداد را در زمان اجرای فرایند معاملات نقداً پرداخت می‌کنند و در صورت برنده شدن در فرایند رقابت، ۱۰ درصد دیگر نیز به صورت ریالی پرداخت خواهد شد. برای پرداخت ۸۰ درصد باقیمانده نیز به خریدار ۵۰ روز مهلت داده می‌شود تا بتواند محموله را حمل کرده و پس از فروش در مقصد، پول شرکت ملی نفت را پس دهد البته برای این موضوع خریدار باید ضمانت‌نامه لازم را اخذ کند و اگر نتواند این محموله‌ها را به فروش برساند، با کسر ۵ درصد از ارزش آن به عنوان جریمه می‌تواند محموله را دوباره به شرکت ملی نفت ایران بازگرداند. حسینی همچنین میزان عرضه نفت خام را در بورس انرژی روزانه یک میلیون بشکه مطرح کرده است.

با تمام این شرایط، این سوال کماکان وجود دارد که اگر آمریکا می‌تواند دولت ایران را در عرصه فروش نفت تحریم کند، تحریم کردن بخش خصوصی نیز کار آن‌چنان سختی به نظر نمی‌رسد. چرا که به احتمال زیاد شرکت‌های خریدار نفت، شرکت‌های زیرمجموعه بانک‌ها، شرکت‌های مرتبط با دولت و شرکت‌های نیمه دولتی خواهند بود که اگر ردیابی شوند به راحتی ممکن است در لیست تحریم‌های آمریکا جای بگیرند. پاسخی که به این پرسش داده می‌شود این است که هویت افراد در زمان خرید نفت مخفی و محرمانه باقی می‌ماند.

نکته دیگری که برخی دیگر می‌گویند این است که ایران در حالت عادی، به مشتریان نفتی خود ۶۰ روز مهلت می‌دهد تا پول نفت را واریز کنند، اما در بورس به بخش خصوصی تنها ۵۰ روز برای پرداخت پول فرصت داده شده. به عبارتی این شرکت‌ها باید نفت فقط در بازارهای نقدی و احتمالاً در معامله با دلان به فروش برسانند تا بتوانند در موعد مقرر پول را به شرکت ملی نفت واریز کنند و این یعنی تصور فروش این محموله‌ها به پالایشگاه‌های عمده بعید به نظر می‌رسد. همچنین بسیاری از پالایشگاه‌های کشورهایی با تکنولوژی پایین برای نفت‌های سبک طراحی شده‌اند و بخش خصوصی تنها می‌تواند محموله‌های کوچکی را به آنان برساند.

خوب یا بد، در اولین عرضه نفت در بورس، ۲۸۰ هزار بشکه از یک میلیون بشکه ارائه شده با قیمت ۷۴ دلار و ۸۵ سنت به فروش رسید و باید منتظر ماند تا در هفته‌ها و ماه‌های آینده مشخص شود که عرضه نفت در بورس به نفع کشورمان است یا به ضرر آن. اما آن چیزی که مشخص است این است که سیاستمداران کشورمان نباید فقط به یک شیوه مقابله دل خوش کنند که اگر حتی به احتمال یک درصد این راهکار جواب نداد، ترامپ بنشیند و به ریش ما بخندد!

همان‌طور که می‌دانیم دور جدید تحریم‌های آمریکا بر علیه ایران آغاز شده است. این دور در اصل مرحله دوم تحریم‌هایی است که در مرداد ماه سال جاری با فاصله ۹۰ روز پس از خروج آمریکا از برجام به اجرا گذاشته شده بود. مایک پمپئو پیش از این در گفت‌وگو با فاکس نیوز گفته بود: تحریم‌هایی که قرار است اعمال شود سخت‌ترین تحریم‌هایی است که تاکنون بر ایران اعمال شده.

شاید اولین نکته‌ای که به ذهنمان برسد این باشد که اولین ضربه منفی تحریم‌ها، تأثیر روانی آن‌ها بر کشورهای و بنگاه‌های اقتصادی جهان و نتیجتاً فاصله گرفتن از بازار ایران و همکاری با کشورمان به جهت در امان ماندن از گزند و تنبیه مالی آمریکا باشد. نکته بعدی این است که آن‌طور که از شواهد پیداست، در این مرحله از تحریم‌ها آمریکا بیشتر از همه چیز صنعت نفت ایران را هدف قرار داده و می‌خواهد صادرات نفت ایران را تا حد زیادی در سطح جهان کاهش دهد یا به تعبیر خود دونالد ترامپ، به صفر برساند.

حال در این که رئیس‌جمهور آمریکا چگونه می‌خواهد صادرات ایران را تا این سطح کاهش دهد تردیدهایی وجود دارد. برخی این اقدام را ناممکن می‌دانند. به عنوان مثال «رابرت مالی» مشاور باراک اوباما، رئیس‌جمهور پیشین آمریکا، بایان این که خروج آمریکا از برجام اشتباه بود، تأکید کرده است که نمی‌توان صادرات نفت ایران را به صفر رساند. نکته دیگری که وجود دارد این است که خود ترامپ اعلام کرده که می‌خواهد تحریم‌های نفتی را علیه ایران را به طور تدریجی اعمال کند، زیرا نگران شوکی است که احتمالاً بر بازار جهانی انرژی وارد می‌شود و ممکن است قیمت نفت را بالا ببرد. شاید بتوان معافیت چند مشتری بزرگ نفتی ایران را به همین موضوع ربط داد. کشورهای چین، هند، کره جنوبی، تایوان، ترکیه، ژاپن، یونان و ایتالیا.

البته باید توجه داشت که این استثنا قائل شدن برای کشورهای نام برده همیشگی نیست و آن‌چنان که از شواهد پیداست این کشورها موظفانند تا معاملات نفتی خود را با ایران کاهش دهند تا از این طریق اهرم فشاری بر روی اقتصاد ایران به وجود بیاید. بنابراین به نظر می‌رسد که کشور نیازمند راه‌حلی برای مقابله با تحریم‌های نفتی می‌باشد و آن‌طور که مشخص است در نزد سیاستمداران کشورمان مؤثرترین راه مقابله، عرضه نفت در «بورس انرژی» و استفاده از قدرت بخش خصوصی است. این اقدام یک بار دیگر نیز در دوران دولت‌های نهم و دهم با هدف دور زدن تحریم‌ها انجام گرفته بود که البته بی‌نتیجه ماند.

پیش از این فرید فرمند، عضو کمیسیون انرژی مجلس، گفته بود که ورود بخش خصوصی به عرصه فروش نفت در شرایط تحریم‌ها اقدام خوبی است که می‌تواند تحریم‌های آمریکا را بی‌اثر کند. همچنین اسحاق جهانگیری، معاون اول ریاست جمهوری، هم گفته بود که نخستین هدف آمریکا ممانعت از فروش نفت ایران است که با عرضه نفت خام در بورس، بخش خصوصی می‌تواند نفت را از بورس به طور شفاف خریداری کند. اما اینجا سوالی مطرح می‌شود مبنی بر این که: اگر قرار شود نفت ایران تحریم شود، بخش خصوصی چگونه می‌تواند دست به صادرات نفت بزند؟

پاسخی که تا به حال به این پرسش داده شده این است که آمریکا معاملات انجام شده توسط دولت ایران را منع کرده و اعلام نکرده که مردم عادی خرید و فروش نکنند! در فرایند ذکر شده، بخش خصوصی قرار است تا در قالب تشکلهای، اتحادیه‌ها و شرکت‌های فعال در حوزه انرژی وارد عمل شود.

نظر موافقان این طرح نسبت به این پرسش که چرا این شیوه در دوران دولت‌های نهم و دهم جواب نداد این است که در آن زمان دولت باهدف



دیو و دار

چه آسون بریدم از این خاک درد
غرورم همه مات این جبر شد

از اون روزی که دیو از این دار جست
همه خاک این سرزمین قبر شد

قفس می‌شه سینه برای صدام
نجابت سکوت و گناهم سکوت

مگه می‌شه آزادی رو جار زد
تا وقتی فقط زندونه روبروت؟

کنار همین لاله‌ها خون شدم
چکیدم از آشوب چنگال دار

فقط کفر ما رو الک کرد و رفت
رها کرد ابلیس و غربال دار

به خون دل آغشته شد لقمه‌مون
که حلقوم ظلم از غسل تر بشه

شب آبستن از جغد شوم غمه
مگه می‌شه نطفه‌ش کبوتر بشه

زبونی که خون قلم سرخ کرد
سر سبز این دفتر و دار زد

تو سیلاب حرفای بیهوده مرد
سکوت پر از مرگشو جار زد

خدا اشک می‌ریزه از فرط درد
بر اقبال این مردم بی‌وطن

خریدار اندیشه جز مرگ نیست
فروشی شده زور بازو و تن

به اجبار، خون برکت سفره شد
که خون خواری مردم باب شه

دل رود می‌خواست دریا بشه
حالا آرزوشه که مرداب شه

تو چشمای فردای این سرزمین
برام بعد مرگ آبرویی بذار

و تاریخ مرگ منو حک نکن
مث زخم تازه رو سنگ مزار

رامین افتخاری
کارشناسی حقوق ۹۵

همیشه دختر

معرفی کتاب

فریده دخترى تهرانى، سى وچند ساله، الهيات خوانده، مجرد و درگير ميان سنت و مدرنيته است كه به همراه دوستانش به سفر زيارتى مشهد آمده‌اند و قرار است چيزى را از امام طلب كنند كه ساختارهاى مرسوم كمتر اجازه بيان آن را به اين صراحت مى‌دهند؛ همان ساختارهاى كه به قول فریده باعث پررنگ‌شدن همين خواسته است!

چند خط بالا، شاكلكه اصلى كتاب «هميشه دختر»، اولين اثر محمد تركاشوند است كه نشر نيستان در سال نود شش آن را به چاپ رساند. شايد شروع كتاب چندان حس خوبى، به خصوص به دختران منتقل نكند و همين بتواند نقطه‌ى ضعفى باشد كه افراد كتاب را نخوانده رها كنند. اما اگر كمى صبورى به خرج دهيد و با ماجراها و درگيرى‌هاى فكرى فریده و دوستانش همراه شويد و نگاهی هم به آثارهاى درج‌شده در كتاب بيندازيد، خواهيدديد كه پرداختن به خواسته‌ها و دغدغه‌هاى دختران مجردى كه بيش از سى سال دارند و با توجه به ساختارها كمتر امكان ازدواج دارند، مسأله بي‌اهميتى نيست.

نويسنده حين بيان داستان و گفت‌وگوى شخصيتها به راه‌حل‌هاى مختلفى اشاره مى‌كند كه حتى بيان برخى از آن‌ها در جامعه اغتشاش برانگيز است. اين مسأله صراحت و شجاعت نويسنده در نگارش را نشان مى‌دهد. قضاوت كردن‌ها و پاى حرف افراد نشستن از ديگر نقاط مثبت كتاب است كه موجب جلب اعتماد مخاطب مى‌شود و او را بيش از اين كه به تصميمى وادار كند به فكر فرو مى‌برد.

مى‌توان گفت كتاب به ميزان يك رمان صدوچهل صفحه‌اى تا حد خوبى به حلاجى راه‌حل‌ها پرداخته است، اما شايد پررنگ كردن تلخى ماجرا به حدى باشد كه ساير مسأله با اهميت را به حاشيه رانده و روح درماندگى و استيصال را بر كتاب غالب كرده‌باشد. البته قيام عليه ساختارهاى اشتباه كه در جمله جمله گفت‌وگوى دختران موج مى‌زند، به عنوان قيام عليه عامل اصلى ايجاد اين شرايط، اميد به آينده را پررنگ نگه مى‌دارد و حس تلاش و مبارزه را منتقل مى‌كند اما به لحاظ فردى، اين

ناميدى است كه بيش‌تر احساس مى‌شود. در مجموع، كتاب با تمام نقاط ضعف و قوتى كه داراست مى‌تواند به عنوان كتابى خوب براى علاقه‌مندان به مسايل فرهنگى و اجتماعى معرفى شود.



زهرا رحمان زاده

كارشناسى جامعه شناسى ۹۶



خطابان

رسالت

شماره دوم - آذرماه ۹۷

دوهفته‌نامه اجتماعى، سياسى، فرهنگى-صنفى، ادبى
داراى مجوز به شماره ۹۷۵۱۳ از كميته ناظر بر نشریات دانشگاه فردوسى
صاحب امتياز و مدير مسئول: سيد مهدى وزيرى
سردبير: زهرا محمدزاده

دوستان عزيز

پيشنهادات و انتقادات شما را پذيرا هستيم و چنانچه، تمايل به بودن در رسالت داريد، باعث افتخار ماست.

با ما در ارتباط باشيد.

@resalat_fum